

MODÜL 17

ZAMAN ULAÇLARI IV / *TEMPORAL CLAUSES IV*

İçindekiler / Contents

	sayfa
Bölüm 1. -Dikçe	1
Bölüm 2. -Ir/-Er/-r ... -mEz	5
Bölüm 3. -Diği gibi	7

BÖLÜM 1: -Dikçe

ÖRNEK KONUŞMA

- Ahmet: Teknoloji ilerledikçe ve yeni gelişmeler oldukça insanlar daha üretken oluyorlar. Araştırmalara göre atalarımızdan on üç kat daha üretkenmişiz.
- Faruk : Evet, üstelik otomatik makinalar geliştikçe üretim süresi azalıyor. Günümüzde bir saatlik bir sürede atalarımızdan 25 kat fazla üretim yapabiliyormuşuz. Gün geçtikçe insanlar daha da hızlı bir dünyada yaşayacaklar. İlerleme kaydettikçe daha da verimli olacağız.

ÖRNEK CÜMLELER

1. İnsanlar yaşlandıkça hayatın değerini daha iyi anlıyorlar.
2. Ali uslu durmadıkça annesi ona oyuncak almayacak.
3. Oturup ders çalışmadıkça başarılı olamazsın.
4. Dün seyrettiğimiz filmi düşündükçe kızıyorum. Keşke başka bir filme girseymişiz.
5. Fırsat buldukça deniz kenarına gideriz.
6. Annem eski resimlere baktıkça ağlar.

ALİŞTIRMALAR

- A. Aşağıdakileri eşleştirip "**-DİKÇE**" kullanarak cümleler kurunuz.
Form sentences by matching the following and using "-DİKÇE."

Örnek:

Annesi iki aylık bebek Ömür'ü yıkıyordu. Ömür, annesi başından aşağı su döktükçe bağıırıyordu.

1. Yağmur yağ————— etraf yeşeriyor.
2. Ali geçen gün maça gitti. Maçta bağıır————— sesi kısıldı.
3. Çalışırken telefon çal————— dikkatim dağılıyor.
4. Yavaş yürü————— daha çok yoruluyorum.
6. Hava ısın————— tatile gitme isteğim artıyor.
7. Aynaya bak————— yaşlandığımı farkediyorum.
8. Oku————— konuya daha çok hakim olacaksın.

- B. Aşağıda Doktor Rami Bey, bir türlü söylediklerini dinlemeyen hastasını ikna etmeye çalışıyor. Örneğe bakın ve neler söylediğini bulun.
Doctor Rami Bey is trying to convince his patient who refuses to take his advice. Look at the example and find what he is saying.

Örnek:

İlacını düzenli almak / iyileşmek
*İlacınızı düzenli **almadıkça** iyileşemezsiniz.*

1. Kendine daha iyi bakmak / sağlıklı olmak
2. Rejimine dikkat etmek / zayıflamak
3. Sigarayı bırakmak / öksürüğü geçmek
4. Spor yapmak / kasları güçlenmek
5. İyi uyumak / kendini dinç hissetmek
6. Daha az et yemek / kolestrolü düşmek

- C. Serhat on yedi yaşında bir genç. Hem ailesiyle hem okulda sorunları var. İyi anlaştığı bir dayısına danışıyor ve ailesindeki sorunlardan yakınıyor. Dayısı Serhat'a tutumunu değiştirmedikçe ailesiyle arasının pek düzelemeyeceğini

söylüyor. Listedeki bilgileri ve "**-DİKÇE**" kalıbını kullanarak dayısının Serhat'a neler söylediklerini bulun.

*Serhat is a seventeen-year-old youth. He has problems at school as well as with his family. He is seeking for advice from one of his uncles with whom he gets along and to whom he is complaining about his problems with his family. His uncle is telling Serhat that his relationship with his family won't improve unless he changes his attitude. First, read Serhat's complaints and then find what his uncle tells him using the information provided below and the form "**-DİKÇE**."*

Serhat:

"Annem ve babam çok katı ve anlayışsız insanlar, onlarla hiç konuşmamaya çalışıyorum. Bazen müziği sonuna kadar açıyorum, annemler o zaman hemen kızmaya başlıyorlar. Kardeşlerim beni çok rahatsız ediyorlar, onları sık sık odamdan kovmam gerekiyor. Arkadaşlarımla birlikte olmayı tercih ediyorum, devamlı görüşüyoruz. Annem ve babam bizim ev işlerinde yardımcı olmamızı istiyorlar ama benim canım hiçbir şey yapmak istemiyor. Derslerim de şu anda çok bunaltıcı, bu aralar hiç okula gitmek istemiyorum."

Dayısı:

*"Sen annen ve babanla **konuşmadıkça** aranız hiç düzelmez tabii. ..."*

- kardeşlerine kötü davranmak
- derslerini ihmal etmek
- müziğini sonuna kadar açmak
- arkadaşlarıyla çok fazla görüşmek
- ev işlerinde yardımcı olmamak
- herkese karşı biraz daha sabırlı olmak

- Ç. Aşağıda dünyada bugün yaşanan bazı sorunlar var. A ve B sütunlarındaki bilgileri eşleştirerek bu sorunların neler olduğunu bulun.
Some of the current problems of our world are listed below. Find what these problems are by matching the information provided in columns A and B below.

Örnek:

Şehirlerde nüfus arttıkça konut sorunu başlıyor.

A

1. Afrika'da kuraklık günden güne artıyor.
2. Fabrikalar denize atıklarını döküyorlar.
3. Bir çok hayvanın nesli tükeniyor.
4. Ormanlar yok ediliyor.
5. Ozon tabakası delindi.
6. Doğanın dengesi bozuluyor.

B

- a. Balıklar ölüyor.
- b. Güneş sağlığa zararlı olmaya başladı.
- c. Doğadaki canlı türlerinin sayısı azalıyor.
- ç. Ağaçlar oksijen üretmiyor.
- d. Gelecek kuşakların yaşamı zorlaşıyor.
- e. İnsanlar yiyecek üretmiyor ve açlıktan ölüyorlar.

- D.** Dünyada yukarıdakilere benzer başka ne gibi sorunlar yaşanıyor? Bunların sonuçları neler? **"-DİKÇE"** kullanarak cümleler kurun.
Can you think of other similar problems in the world today? What are their consequences? Form sentences using "-DİKÇE."

- E.** Eski anılar: Emel Hanım İstanbul'un Sultanahmet semtinde doğmuş ve çocukluğunu orada geçirmiş. Emel Hanım çok nostaljik bir insan, bu yüzden sık sık doğup büyüdüğü yere dönüp eski anılarını tazeler. Aşağıdaki boşlukları listedeki fiillerle doldurunuz.
Old memories: Emel Hanım was born in the Sultanahmet neighborhood of İstanbul and spent her childhood there. Emel Hanım is a nostalgic person, so she frequently visits her old neighborhood and refreshes her memories. Fill in the blanks using the verbs provided below.

Örnek:

*Doğduğum sokağa **uğradıkça** çocukluğumu hatırlıyorum.*

1. O eski evleri ————— her gelişimde sokağın daha çok değiştiğini farkediyorum.

2. Eski komşulara _____ hepimizin ne kadar yaşlandığını farkediyorum.
3. Sokakta oynayan çocukları _____ kendi çocukluğumu hatırlar oluyorum.
4. Köşedeki yaşlı bakkalla _____ eski bakkal dükkanlarının ne kadar güzel olduğunu düşünüyorum.
5. Evde eski fotoğraflara _____ içim hüznün doluyor.
6. Çocuklarıma eski anılarımı _____ sıkılıp gülmeye başlıyorlar.

rastlamak   görmek (2x)   bakmak   anlatmak   konuşmak

BÖLÜM 2: -Ir/-Er/-r ... -mEz

ÖRNEK KONUŞMA

- Aysun: Bu sabah saat çalar **çalmaz** uyandım ve uyanır uyanmaz derhal kalktım. Yine de işe tam zamanında yetişemedim.
- Fusun: Sabahları otobüsler çok dolu oluyor. Otobüs durakta **durur durmaz** hemen doluyor. Bazen binemiyorum.
- Aysun: Evet, haklısın. Yarın sabah daha erken kalkacağım. O yüzden bu akşam işlerimi **bitirir bitirmez** yatmayı düşünüyorum.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Ali Ayşe'yi **görür görmez** onu çok beğendi.
2. New York'a gider **gitmez** Özgürlük Heykeli'ni görmeye gitti.
3. Odaya girer **girmez** konuşmaya başlayacak.
4. İşini **bitirir bitirmez** tatile gidecek.
5. Sen beni **çağırır çağırmaz** yanına koştum.

ALİŞTIRMALAR:

- A. Aşağıdaki cümleleri "**-Ir/-Er/-r ... -mEz**" kalıbını kullanarak birleştirin.
*Connect the following sentences using the "**-Ir/-Er/-r ... -mEz**."*

Örnek:

Yemek pişiyor. Hemen yemek yiyeceğim.
Yemek pişer pişmez hemen yemek yiyeceğim.

1. Bu kitabı kitapçıda gördüm. Satın aldım.
2. Yolculuktan dönecek. İşe başlayacak.
3. Televizyonu açtık. Bir patlama sesi duyduk.
4. Aysun ile Ahmet tanıştılar. Pek çok ortak yönleri olduğunu anladılar.
5. Hastalığımı farkettim. Hemen doktora gittim.
6. Uçak havaalanına indi. Yolcular yakınlarının yanına koşmak istediler.
7. Ayşe mezun oldu. Hemen iş bulup çalışmaya başladı.
8. Odaya girdim. Yanık kokusunu farkettim.

- B. İzmir'den Antalya'ya giden bir uçakta aniden kırmızı alarm ışığı yanıp sönmeye başladı. Aşağıdaki cümleleri "**-Ir/-Er/r ... -mEz**" kalıbını kullanarak birleştirin.
*On a flight from İzmir to Antalya suddenly the red alarm light started to blink. Connect the following sentences using "**-Ir/-Er ... -mEz**."*

Örnek:

Yolcular alarmı gördüler. Paniğe kapıldılar.
Yolcular alarmı görür görmez paniğe kapıldılar.

1. Orhan Bey paraşütü kaptı. Acil çıkış kapısına yöneldi.
2. Pakize Hanım çocuğunu kucağına aldı. Pilot kabinine girdi.
3. Hostesler yolcuların paniğini gördü. Duruma el koymaya çalıştılar.
4. Hosteslerden biri bir yolcunun tuvalette sigara içtiğini farkettiler. Olayı anonsla yolculara duyurdu.
5. Yolcular anonsu duydular. Yerlerine oturdular.
6. Ortalık sakinleşti. Hostesler içecek servisi yapmaya başladılar.

BÖLÜM 3: -DIĞI gibi**ÖRNEK KONUŞMA**

Nuran: Hayrola Gül! Hani dün bana gelecektin?

Gül : Kusura bakma. Annem sabahtan aradı. Babamın rahatsız olduğunu söyledi. Ben de haberi **aldığım** gibi yanlarına koştum.

Nuran: Geçmiş olsun.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Dün karşı sokakta bir yangın çıktı. İtfaiyeciler haberi **duydıkları gibi** yangın yerine geldiler.
2. Hasta olduğunu **duyduğum gibi** arkadaşımın yanına koştum.
3. Ali paltosunu **kaptığı gibi** doğru hastaneye koştı.

ALİŞTIRMALAR

- A. Aşağıdaki cümleleri "**-DIĞI gibi**" gibi kalıbıyla birleştirin.
*Connect the following sentences using the "**-DIĞI gibi**" form.*

Örnek:

Telefon çaldı. Hemen açtım ama beni arayan kişi yine de telefonu kapatmıştı.
*Telefon **çaldığı gibi** açtım ama beni arayan kişi yine de telefonu kapatmıştı.*

1. Senin SMS mesajını aldım. Hemen cevap yazdım.
  2. Ahmet'in kaza geçirdiğini duydum. Hemen hastaneyi aradım.
  3. Serap çocuğunu okuldan aldı. Hemen doktora götürdü.
  4. Bebeğin doğduğunu öğrendim. Hemen hastaneye koştum.
  5. İsmet duman kokusu aldı. Hemen itfaiyeye telefon etti.
- B. Geçen gün radyo ve televizyon soğuktan ve kar yağışından tüm yolların üç gün kapanacağını haber verdi. Bunun üzerine herkes büyük bir panik yaşadı.
A couple of days ago radio and television stations announced that all the roads would be closed for three days due to snow and frost. As a result everyone fell into panic.

Örnek:

İnsanlar bu haberi duydular. Çarşıya gidip bol bol yiyecek aldılar.
İnsanlar bu haberi duydıkları gibi çarşıya gidip bol bol yiyecek aldılar.

1. Vural Bey bu haberi öğrendi. "Yakıt var mı?" diye sormak için apartman yöneticisini aradı.
2. Haber belediyenin eline geçti. Belediye gerekli önlemleri almaya karar verdi.
3. Aslılar gazetede haberi okudular. Otobüs şirketine telefon edip biletlerini iptal ettiler.
4. Ayşe Hanım haberi kızından aldı. Herkesi aramaya başladı.
5. Belediye başkanı durumu öğrendi. Şehirde acil durum ilan etti.